

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zou- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 8 maanden f 4.50.
 Voor de overige steden des Rijks 5.50.

ZONDAG 8, MAANDAG 9 JULIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schobneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
Jan Hendrikstraat, n°. 252.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels f 1.00.
 Voor elk regel meer 0.15.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
 worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel-
 regt daaronder begrepen.

De constitutionnele partij heeft in de zitting van den 27 Junij jl. wederom een doorslaand bewijs gegeven van hare onpartijdigheid in de beoordeeling van voorkomende verschillen.

De heer TAETS VAN AMERONGEN, uitmuntende in ontzweken trouw aan het April-Ministerie, nam de stoutmoedigheid om den Minister van Oorlog te bestrijden in de voorgedragen wijziging der wetten, regende de pensioenen bij de landmagt, en, gedachtig aan zijne in 1851 gevolgde anti-ministeriële rigting, trachtte hij het behoud van zijne bij amendement in de bestaande wet opgenomen bepaling ten gunste der onder-officieren van het leger te verdedigen; een beroep doende op de overtuiging zijner medeleden.

Vreemd verschijnsel, dat zich voordeed; de ministeriële partij liet zich niet overtuigen of was voor geene overtuiging vatbaar. Men begreep, dat de politieke medestander door een vlag van vrijzinnigheid, een kwaal, waarvan men hem volkomen genezen achtte, was getroffen.

De constitutionnele partij schaarde zich onder „de leden, die door den spreker waren overtuigd;“ en deden wel, zonder om te zien, of de spreker ook behoorde tot de ministeriële quand même.

Ofschoon destijds de stemmen staakten, werd den volgenden dag de overwinning behaald, en onder de vlag der constitutionnele partij, de heer TAETS VAN AMERONGEN voor de toekomst verlost van de soms schertsende, soms ernstige aanmerkingen, waartoe hij zich den vorigen dag beklagde, omdat hij, N.B. door zijn amendement van 1851 aan de schatkist zeer veel geld had gekost; alsof die meerdere uitgaaf aan onder-officiers-pensioenen minder nuttig ware geweest, dan de aanzienlijke verhoogingen, die later voor hoogere rangen waren goedgekeurd.

Het is weder een loffelijk teeken van den rechtvaardigen zin der tegenovergestelde rigting.

In de zitting der Tweede Kamer van 28 Junij jl., werd berandslaagd over de conclusie van het rapport eener commissie ad hoc, omtrent de *Inlichtingen op het adres van A. DE ROOY, te 's Gravenhage, wegens de nationale militie.*

De zaak was deze: de zoon van den klager was in Mei 1853 opgeroepen en ingelijfd. Eenige maanden later (in Augustus) zijn andere nog hoogere nummers opgeroepen, om te voorzien in de plaats van toen eerst ontbrekende lotelingen. Toen heeft men dien eersten persoon overgeplaatst zoodanig, dat hij niet meer opgekomen is in de plaats van den milicien, waarvoor hij de eerste maal is opgeroepen, maar nu zou vervullen eene andere plaats. Het gevolg daarvan zou zijn, dat hij, in plaats van één jaar te moeten dienen, twee of drie jaar in dienst zou moeten wezen. (1)

Men beweerde, dat dit niet zou zijn verkeerde toepassing der wet. De heer STORM VAN 'S GRAVESANDE, lid der Commissie tot onderzoek, verdedigde de zaak volgenderwijs:

„In de wet staat niets: er is volstrekt niet uit op te maken, hoe men handelen moet ten opzichte van de indeeling voor zooveel de nummers betreft; en nu heeft het gebruik ingevoerd (maar wij erkennen dat het slechts een gebruik is, gegrond op eene ministeriële aanschrijving en in zooverre voor deze Kamer van geene autoriteit) om, wanneer er aanvankelijk vrijgevallen nummers tot aanvulling van ontbrekende miliciens als buitengewoon contingent worden opgeroepen, de hoogste nummers te nemen ter vervanging der ontbrekende van de oudste ligiting.“

Laat ons nu de erkende feiten aan de wet toetsen, en hiertoe de adviezen ter hand nemen, welke de heer VAN DER LINDEN in die zaak gegeven heeft.

(1) Zie de Toelichting gegeven door den heer van der Linden, in de zitting van 28 Junij, bijblad 1854—55, bl. 1097.

Volgens art. 15 der wet van 1817 worden de manschappen, die, ten gevolge van overlijden enz., aan de corpsen ontbreken, door anderen vervangen boven het gewoon contingent.

Die manschappen worden door de kommandanten der corpsen vóór den 5 Januarij van elk jaar aan het Departement van Oorlog en vóór den 20 Januarij aan de Gouverneurs der provinciën opgegeven.

Maar uitdrukkelijk zegt art. 18: „Het in dienst treden in de plaats van gestorvene, gedeserteerde of op andere wijze afgetredene manschappen heeft, in tijd van vrede, maar eens in het jaar plaats, en wel te gelijk met de gewone jaarlijksche aanvulling.“

Die jaarlijksche aanvulling moet, krachtens art. 145 der wet van 1817, zijn afgelopen vóór den 15 Mei van elk jaar.

Zelfs wanneer vrijwilligers, die in mindering van het contingent ingelijfd en vóór 1 April gedeserteerd zijn, aangevuld moeten worden door aan de beurt liggende nummers, behoort zulks, volgens art. 47, te geschieden acht dagen vóór het sluiten der laatste zitting van den Militieraad.

Volgens de wet kan dus, na 15 Mei, niemand meer tot de dienst worden opgeroepen, omdat het gewoon en buitengewoon contingent is ingelijfd.

Alleen in het geval, dat men onder de ingelijfdten mogt vinden „eenige zeer aanmerkelijke gebreken“, zal eene herkeuring plaats hebben; maar zullen bij afkeuring die manschappen worden vervangen door de in rang volgende nummers der lotelingslijst; mits de oproeping, krachtens art. 145, plaats hebbe vóór de wet van de inlijving, d. i. vóór 30 Janij.

In volkomen overeenstemming met die wetsbepaling is de ministeriële circulaire van 5 Januarij 1837, No. 124, 4de afd., luidende: „Ter voorkoming dat de toepassing der bepaling omtrent de oproeping van hoogere nummers, in de plaats van afgekeurden bij de corpsen, geene aanleiding geve tot misbruiken, waar door de armee benadeeld, of de aanvulling der ontbrekendenden, strijdig met de wet, ten laste van ANDERS DAARTOE ONVERPLIGTE lotelingen gebragt worde, is het noodzakelijk om steeds met naauwkeurigheid te zorgen, enz.“

Maar in strijd met de wet en met die circulaire was eene vroegere aanschrijving van 9 Julij 1829, No. 25, waarbij de oproeping en inlijving van hoogere nummers wordt behandeld, en die in de zaak van A. DE ROOY is opgevolgd. Evenwel ook die aanschrijving was niet van toepassing, omdat het hier gold niet de vervanging van een loteling, volgens art. 161 der wet, maar van een overledene, volgens art. 15 der wet.

Naar onze onpartijdige beschouwing is de zaak in quaestie behandeld in strijd met de wet.

Men mogt van de Commissie uit de Tweede Kamer, welke belast was met het onderzoek der geloofsbrieven van den heer WIJENGA, meerder kennis verwachten van de kieswet, dan zij in de zitting der Tweede Kamer van den 28 Junij jl. heeft aan den dag gelegd.

De heer WINTGENS namens de Commissie rapport uitbrengende, merkte op, „dat onder de nietig verklaarde biljetten bij het eerste proces-verbaal een biljet van onwaarde is verklaard, omdat het een gedrukte naam bevatte en dat bij de herstemming drie zoodanige biljetten, gedrukte namen bevattende, zijn van onwaarde verklaard: eene omstandigheid, die op de verkregen meerderheid geen invloed heeft uitgeoefend, maar waaraan het, als men het oog vestigt op art. 61 der kieswet, zeer twijfelachtig is of zij werkelijk tot eene nietig-verklaring dier stembriefjes had moeten leiden. In dat artikel toch leest men: „van onwaarde zijn de briefjes, die het zegel missen; die ondertekend zijn, die den persoon niet duidelijk aanwijzen, die niet ingevuld zijn en andere stembriefjes omvatten of daaraan opzettelijk zijn vastgehecht.“

„Maar daaruit blijkt niet, dat het niet vrij zou staan, dit is althans de meening der Commissie, om een biljet in te vullen met een gedrukte naam, mits slechts een persoon daardoor duidelijk zij aangewezen.“

De Commissie heeft naar ons inzien niet gelet op art. 39 der kieswet, waarbij bepaald wordt, dat het stembriefje moet zijn „schriftelijk ingevuld“. Eene gedrukte invulling is dus geen wettelijke invulling en te regt heeft het bureau van stemopneming in het hoofdkiesdistrict Sneek die stembriefjes beschouwd als niet ingevuld volgens de voorschriften der Kieswet, en krachtens art. 61 van onwaarde verklaard. De gedrukte naam zal, hoogstwaarschijnlijk, op het stembriefje zijn geplakt en als zoodanig opzettelijk vastgehecht; eene omstandigheid, welke mede het stembriefje van onwaarde doet zijn.

Het is van belang de vergissing der Commissie te releveren, al is het ook, dat de Vergadering, aan wie tijd van onderzoek ontbrak, zich met de geopperde stelling heeft vereenigd.

Uit het Verslag van den toestand der provincie Noord-Holland, in de zomervergadering van het jaar 1855 gedaan, ontleenen wij de volgende in het tegenwoordig oogenblik vooral zeer belangrijke bijzonderheden.

„Het bedrag der hoofdelijke omslagen vermindert voortdurend, omdat zij worden vastgesteld naar de bestaande behoeften. Het verdient opmerking, dat de vermindering der omslagen op slechts drie uitsluitingen na, heeft plaats gehad in gemeenten, waar geen accijnzen worden geheven. Die vermindering kan dus geenszins tot bewijs strekken, dat de gemeentebesturen aan indirecte belastingen boven directe de voorkeur zouden geven.“

„De gemeentes-raden van Amsterdam, Alkmaar, Enkhuizen, Hoorn en Purmerende hebben gemeend bij de Regering op eene wijziging der in de gemeentewet voorkomende bepalingen omtrent het belastingstelsel in het belang hunner gemeente te moeten aandringen. Op geene van deze voordragten is in 1853 beschikt.“

„De heffing der hoofdelijke omslagen heeft, voor zooverre ons althans bekend is, slechts zelden tot eenige moeilijkheid aanleiding gegeven. In éene gemeente van dit gewest, te Crommenie, heeft de heffing van den hoofdelijken omslag bezwaren opgeleverd. De oorzaak van de gerezen moeilijkheden is gelegen in de wijze van heffing voor dezen omslag, welke in 1854 voor de eerste maal in werking kwam, bepaald.“

„Behalve voor het onderhoud van behoefigen, zijn bijna zestien tonnen gouds in dit gewest tot leniging der armoede aangewend. De gemeente- en provinciale kassen leverden 45 p.ct. van die som; de particuliere liefdadigheid 55 p.ct.“

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Reeds gister deelden wij onzen lezers mede, dat het rapport over het wets-ontwerp tot het aangaan eener leening van 750 miljoen den vorigen dag in het Wetgevend Ligchaam werd aangeboden en dat het ontwerp dadelijk met eenparige stemmen is aangenomen.

Dat verslag, aangeboden en voorgelezen door den heer de Morny drukt, gelijk bekend is, eene volledige adhaesie zonder eenig voorbehoud uit aan de door de regering van den Keizer gedurende de onderhandelingen te Weenen gevolgde gedragslijn.

Wat het financieel punt betreft: verklaart het, dat volgens de mededeelingen van den minister van finantien de vorige leening eene genoegzame som (honderd miljoen) zou opleveren om in de behoeften van het leger tot 1 October te voorzien en wel in die voege, zeide de rapporteur, dat indien op

dezen oogenblik de vrede gesloten werd, de leening van 750 miljoen onnodig zou zijn.

Deze verklaring werd met blijkbaar genoegen ontvangen; maar niets heeft nog doen voorzien, dat men op het punt staat van vrede te sluiten, zoodat men dus de uitgifte der leening als zeker kan beschouwen.

Het is echter wel mogelijk, dat zij eenig uitstel zal lijden en de beurs verlangt niets liever om de beweging tot rijzing, welke zich reeds geopenbaard heeft meer op te drijven.

De raad van staten heeft zich eergister bezig gehouden met het ontwerp tot waarborging der Turksche leening. Die leening zal 125 miljoen frans bedragen (5 miljoen p. sterl.) en door Frankrijk en Engeland gewaarborgd worden. Eene commissie zal benoemd worden om het beheer over deze gelden te voeren. Zij zullen geheel en al aan de oorlogskosten toegewijd worden. Als waarborg voor de interessen geeft de Turksche regering een hypotheek op hetgeen er overblijft der belasting van Egypte, de opbrengst der in- en uitgaande regten te Smyrna, op 3 miljoen geschat, en verschillende andere minder belangrijke inkomsten.

De raad van staten zal dit urgent ontwerp onderzoeken. Hare aanbieding in het Wetgevend Ligchaam, gevolgd van eene aanneming, is spoedig te verwachten.

Een Weener dagblad, de *Ost-Deutsche Post*, heeft in een zijner laatste nummers een artikel medegedeeld, ten doel hebbende, te doen uitkomen, dat de vermindering van het Oostenrijksch leger slechts eene verligting is der lasten van de schatkist: een middel om aan de landeigenaars, gedurende den tijd van den oogst, arbeiders te verschaffen; eene noodzakelijke bezuiniging, gedurende den oorlog in de Krim. Voorts wordt in dit land betuigd, dat het zeer natuurlijk is, dat Oostenrijk zijne krachten sparen wil, nadat het met zijne heide bondgenooten overeengekomen is, dat het geen deel zal nemen aan den oorlog in de Krim.

Het schijnt echter, dat men te Parijs deze zaak niet aldus beschouwt.

Daar wordt aan het artikel een half-officiël karakter toegeschreven, en beschouwt men het als de uitdrukking van de Oostenrijksche regering die in menig opzigt de verklaringen vooruitliep, welke de redevoering des Keizers zou uitlokken; en de gegeven verklaringen werden voldoende geacht.

De *Moniteur* heeft op eene zeer bijzondere wijze het artikel van het Weener dagblad teruggegeven, en een der dagbladen, welke de regering des Keizers het meest toegedaan is, de *Pays*, eindigde eergister een artikel, met te zeggen:

„Oostenrijk was niet van meening, dat het oogenblik tot vervulling der verplichtingen, welke uit het tractaat van 2 December voortvloeijen, was gekomen, en de Westersche mogendheden waren, met het oog op de verlegenheid van haren bondgenoot, zoo grootmoedig om niet alles te eischen wat dit verdrag voorschrijft.

„Maar, het is zoowel voor de eene als voor de andere nuttig, aan te stippen, dat het verbond met al zijne verplichtingen en gevolgen bestaat en dat zoo eenmaal de dag mogt aanbreken, om algeheele uitvoering te eischen, dit tractaat dan, door geene enkele handeling in strekking verzwakt of in karakter ontwaard zal zijn.

„Van dien kant dus zijn de moeilijkheden zoo niet geheel veresend, dan althans verdaagd, hetgeen in de dagen, welke wij thans beleven, genoegzaam op hetzelfde nederkomt. Later, wanneer zich weder moeilijkheden opdoen zal men zien tot welke middelen toevlugt behoort genomen te worden.

„Maar Oostenrijk heeft nog andere geschillen te beslechten en wel met Pruisen en den Duitschen bond.

„Uit de verschillende mededeelingen door de Deutsche dagbladen gedaan, blijkt, dat Oostenrijk vraagt of verlangt 1o. de goedkeuring der staatkunde, welke het tot dusverre gevolgd heeft en hoofdzakelijk eene adhaesie ten voordeele der vier waarborgen; 2o. het deelen door den bond in den last, welke de bezetting der Donau-vorstendommen aan Oostenrijk oplegt; 3o. de handhaving der *Kriegsbereitschaft*.

Het is echter waarschijnlijk, dat geen een dezer verzoeken zal ingewilligd worden.

„Te Berlijn toont men vast besloten te zijn om zich aan de twee eerste waarborgen te houden: dat is het Pruisische kabinet acht het geene zaak om zich aan de twee andere te binden; wij hebben reeds gezegd, dat Pruisen zijne weigering, om te dien opzigt eene verbintenis aan te gaan, bouwt op de verklaringen in het Engelsche parlement gedaan, volgens welke de Westersche mogendheden zelfden zich geheel ontslagen zouden achten en vrij om andere vredes-voorwaarden te stellen.

„Wat de beide andere eischen van Oostenrijk betreft, gelooven wij, dat zij nog minder kans hebben op eene gunstige ontvangst te Frankfort.

„De *Oest. Corresp.* spreekt het gerucht tegen, dat Oostenrijk de kosten terug eischt, welke de bezetting der Vorstendommen aan die mogendheden heeft veroorzaakt.

Het Russische leger in Azie, onder bevel van den generaal Mouravief, heeft de voorwaartsche beweging ten uitvoer gebracht, welke de laatste berigten uit Trebizonde deden voorzien.

Het is den 5 Junij de grenzen overgetrokken, ten einde zich naar Zaim te begeven.

„Op weg hebben de kolonnes van dit leger zich van Ardagan meester gemaakt, welke plaats bij de nadering van den vijand door de Ottomanische troepen, onder bevel van Aslan-Pacha, ontruimd werd.

„Op een ander punt, meer in de nabijheid van de Zwarte Zee, hebben regelmatige troepen en de bezetting van Mingrelie, onder aanvoering van Prins Bagratio, de Turken gedwongen om een geretrancheerd kamp bij Legoa en Oghomour op te rigten en zich te verwijderen onder bescherming der vesting Tsikhedziry.

„De *Times* meldt, dat het gerucht in omloop is, dat op

de manifestatie, in Hyde-Park gedaan tegen de wet op de viering van den Zondag (reeds ingetrokken), morgen eene andere manifestatie in Pall-Mall zal volgen tegen de wet op oproerige bewegingen, krachten welke dezer dagen arrestatiën gedaan en verschillende personen veroordeeld zijn.

„De *Times* verzoekt natuurlijk de bevolking van Londen, zich van alle dergelijke manifestatiën te onthouden, welke veel gevaarlijker zijn in eene nauwe straat dan op een zeer ruim veld.

„Uit Londen wordt, dd. 6 Julij, gemeld: Eene dépêche van den generaal Simpson van den 22sten dezer, 's avonds, meldt, dat niets belangrijks in de armee is voorgevallen. De Franschen vorderen met hunne werken op de rechter-vleugel. De generaal Eyre is hersteld.

„In het Lagerhuis heeft de heer Vernon Smith verklaard, dat verschillende Indische regementen (*Sipayers*), hunne diensten voor de Krim hebben aangeboden. Het aanbod was echter nog niet aangenomen.

„De Zwitsersche Kamers zijn in hare zitting van den 3 Julij overgegaan tot verdeling der door haar te verrigten werkzaamheden.

„Volgens tijdingen uit Barcelona bezet de generaal Zepatero met zijne troepen bij voortdurend de citadel.

„Maranzares bezet met zijne troepen de andere forten.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN ZATURDAG, 7 JULIJ.

In deze zitting zijn achtereenvolgens behandeld de volgende wetsontwerpen al: I. tot regeling van de provinciale en gemeentelijke indeeling van het Haarlemmermeer. Dat ontwerp wordt na eenige discussie aangenomen met 30 stemmen tegen 1 (die van den heer van der Oudermeulen.)

II. tot inkoop en amortisatie van rentegevende Nationale schuld. Aangenomen zonder discussie met algemeene stemmen.

III. tot verhooging der bij art. 3 der wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 34) toegestane som van f 2,725,000. Aangenomen zonder discussie met eenparige stemmen.

IV. tot wijziging der wet van 28 Aug. 1851 (*Staatsbl.* n°. 126) regelende de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der officieren bij de zeemagt. Aangenomen zonder discussie met algemeene stemmen.

V. tot wijziging der wet van 28 Augustus 1851 (*Stbl.* no. 127), regelende de pensioenen bij de zeemagt. — De heeren VAN NISPEN en VAN BEECK VOLLENHOVEN hebben bedenkingen tegen dit ontwerp ingebracht. Uit de gehouden discussiën bij de Tweede Kamer is het toch gebleken, dat het de bedoeling der Regering is en dat het in den geest der voordragt ligt, om aan officieren te vergunnen buiten 's lands hun pensioen te verteeren. De Regering heeft, ten gevolge van het verlangen in de Tweede Kamer geuit, het artikel gewijzigd en die bepalingen, welke op de inhouding van pensioen voor buiten 's lands verblijf betrekking hadden, weggelaten.

„De MIN. VAN OORLOG geeft de oorzaak op, die tot het doen van gemeld voorstel heeft geleid. De gebeurtenissen van 1830 hebben vele Belgische officieren genoopt naar België terug te keeren. Velen zijn echter trouw gebleven aan den door hen afgelegden eed. Zij zijn in ons vaderland gebleven.

Het zou echter eene hardheid zijn hun te beletten, dat zij hun pensioen op hun ouden dag in den kring hunner familie mogten verteeren. De Tweede Kamer heeft de aanleiding tot eene meer ruime bepaling willen uithreiden. Hij heeft dat met genoegen vernomen. Er bestaat niet het minste bezwaar, dat de officieren vrijheid verkrijgen hun pensioen te verteren waar zij verkiezen. De ondervinding heeft hem ook geleerd, dat de regering in de gepensioneerde officieren buiten 's lands active agenten heeft, die zich goed initieren en adviseren. De regering heeft daarom de bedoelingen der Tweede Kamer toegejuicht en hij zou het betreuren als deze Kamer daarop terug kwam.

„De heer CREMERS verklaart, dat in de afdeelingen de oplossing is gegeven, dat de toe te kennen vergunning alleen zou slaan op officieren buiten 's lands geboren. Nu schijnt het echter, dat de vergunning aan alle officieren zonder onderscheid kan worden gegeven. Hij kan zich daarmede niet vereenigen. Hij zou het kunnen toegeven, dat men die vergunning verleende aan de buitenlandsche officieren, die in onze dienst geweest zijn, maar geenszins aan hen die hier te lande of in de kolonien zijn geboren.

„De heer VAN BEECK VOLLENHOVEN en VAN NISPEN hebben den Minister beantwoord en volgehouden, dat het niet raadzaam is, om van een beginsel af te wijken, dat in de pensioen-wetten voor burgerlijke en militaire betrekkingen is opgenomen.

„In omvraag gebracht is het ontwerp verworpen met 22 tegen 8 stemmen.

„Voor de heeren: de Bruijn, Martens van Sevenhoven, de Vos v. Steenwijk, Villers de Pité, Lotsy, d'Abiaing van Giessenburg, van Dam van Isselt en de Voorzitter, de heer Philipse.

„Tegen de heeren: Sassen, Cost Jordens, van Wessem, van Rijkvorsel, van der Lek de Clercq, Beerenbroek, Cremers, Sichterman van de Brake, van den Dries, van Heeckeren, Regout, van Swinderen, Blankenheim, van der Oudermeulen, van Nispen van Pannerden, Tonckens, van Rhemen van Rhemenshuizen, van Bosch van Drakesteijn, van Goltstein van Oldenaller, van Weel, van Sasse van Isselt, en

van Beeck Vollenhoven.

„Z. M. zal aldus worden verzocht, dit ontwerp in nadere overweging te nemen.

VI. tot wijziging der wet van 28 Aug. 1851 (*Stbl.* No. 128), regelende de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der officieren bij de landmagt. — Aangenomen zonder discussie met algemeene stemmen.

VII. tot wijziging der wet van 28 Augustus 1851 (*Stbl.* No. 129) en van 9 December 1851 (*Stbl.* No. 151), regelende de pensioenen bij de landmagt. — De heeren VAN BEECK VOLLENHOVEN en VAN NISPEN van PANNERDEN verklaren, dat dezelfde reden, die zoo aanstonds geleid heeft tot afstemming van het tweede ontwerp nopens de Marine, hem zal bewegen ook dit ontwerp af te stemmen.

„In omvraag gebracht wordt het ontwerp verworpen met 23 tegen 7 stemmen.

„Voor de heeren: Martens van Sevenhoven, de Vos van Steenwijk, Villers de Pité, d'Abiaing van Giessenburg, van Dam van Isselt en de Voorzitter.

VIII. tot wijziging van Hoofdstuk X (Oorlog) der staatsbegroting voor 1854. — De heer COST JORDENS wijst het gevaarlijke aan, dat er in gelegen is, om uitgaven, die reeds gedaan zijn, later aan de bekrachtiging der wetgeving te onderwerpen. Het is eene afwijking van het beginsel bij de Grondwet en bij de wet op de Algemeene Rekenkamer aangenomen, dat geene uitgave mag worden gedaan zonder voorafgaande goedkeuring der wetgeving en zonder vastgestelde begroting. Het komt hem voor, dat de Minister van Oorlog van het gewigt van dat beginsel niet genoeg doordrongen is.

Hij dringt tevens bij den Minister van Finantien op de noodzakelijkheid aan, om de verantwoording van de hoofden der ministeriele departementen, ten aanzien van het geldelijk beheer, de financiële aansprakelijkheid, te regelen. De Minister van Oorlog heeft eerst eenige inlichtingen gegeven over de verhooging van den post voor pensioenen voor 1854 met f 60,000. Het bedrag der pensioenen blijft dan niet f 20,000 beneden dat voor 1853. Het valt moeilijk vooraf te bepalen, het bedrag der vermeerdering of van de vermindering der pensioenen. Het is voor een Minister altijd eene onaangename taak een voorstel te doen tot wijziging der begroting. Elke minister is verplicht zijne begroting niet op te drijven. Als hij dus op eene begroting van een aanzienlijk bedrag als de zijne slechts f 40,000 op den post der pensioenen, enz. voorstelt te verhoogen, dan geloof ik hij dat de raming al vrij juist is opgemaakt. De goedkeuring der wetgevende megt op een ontwerp zoo als het ten genwoordige, is eigenlijk slechts het verleenen van eene bill van indemniteit, eene regularisatie van eenige gelden, die gevorderd werden, wilde de Minister den loop der zaken niet stremmen.

„De heer COST JORDENS betwistte niet, dat de uitgaven in het belang van het land gedaan zijn; maar hij houdt zijne meening vol, dat het wenschelijk is, dat geene uitgave geschiede dan naar de voorschriften der Grondwet en der wet op de Algemeene Rekenkamer. Men heeft vroeger gezien hoe verkeerd eene tegenovergestelde wijze van handelen werkte. Hij toont het gewigt aan, dat zijn beginsel in het oog worde gehouden.

„De MIN. VAN OORLOG moet zich ten sterkste verzetten tegen de beschuldiging, die in de woorden van den vorigen spreker schijnen gelegen te zijn. Bij hem staat de overtuiging vast van de noodzakelijkheid om zich aan de wet te houden. De noodzakelijkheid heeft hem echter gedrongen deze voordragt te doen. Hij zal trachten voor een volgend jaar de herhaling van zoodanige wet voor te komen.

„De MINISTER VAN FINANTIEN heeft de verklaring herhaald reeds in de Tweede Kamer afgelegd, dat hij zich onverwijld zal bezig houden met het ontwerpen der wetten nopens de comptabiliteit, waarin het punt der financiële aansprakelijkheid der ministers zal voorkomen. Ook hij zal niet ligtvaardig van de regelen der comptabiliteit afwijken, maar hij geloofde toch, dat een minister altijd in het moeilijk alternatief kan komen of den loop der zaken te doen stremmen, of de nadere goedkeuring der wetgevende magt in te roepen.

„Mogt dus een Minister de toegestane som eenigzins overschrijden, ten einde het belang des lands te behartigen, dan geloof ik hij, dat die Minister altijd op de regtvaardigheid en op de billijkheid der beide Kamers zal kunnen rekenen.

Het ontwerp wordt daarna in omvraag gebracht en met algemeene stemmen aangenomen.

IX. Drie en twintig ontwerpen tot vereeniging van onderscheidene daarbij genoemde gemeenten in de provincie Zuid-Holland. — Al die ontwerpen zijn aangenomen, nadat over sommige eenige discussie is ontstaan, meest met algemeene stemmen en enkelen met eenige stemmen tegen.

„en X. tot verhooging van Hoofdstuk V (Binnenlandsche Zaken) der staatsbegroting voor 1855.

„De heer VAN RIJCKEVORSEL heeft zijn leedwezen te kennen gegeven, dat de Regering nog geen antwoord van Pruisen heeft gekregen nopens de aansluiting van den Rijnspoorweg. Hij moet die zaak nogmaals dringend aanbevelen in het belang van handel en verkeer. Hij hoopt, dat de Regering toch al het mogelijke doen zal, om Pruisen aan zijne verplichtingen gevolg geve.

Hij vleit zich de verzekering te bekomen, dat daarmede dezerzijds en voortdurend alles zal worden aangewend. Voorts vraagt Spr. eenige inlichtingen omtrent de plaats voor een definitief station van den Rijn-spoorweg te Rotterdam. Hij verlangt, dat uitgemaakt worde waar het station zal worden gevestigd en waar het Rijks-entrepôt zal worden geplaatst.

„De zaak wekt zijne belangstelling vooral daarom, omdat als de Marinewerf wordt aangewezen, de andere plaats vrijkomen, die het bestuur van Rotterdam nu moet behouden. Telkens als spr. over dat punt uitweide was he-

antwoord, dat men zich daarmee bezig hield en dat men het spoedig zou afdoen. Hij dringt er nu op nieuw bij de Regering ten sterkste op aan, deze zaak definitief uit te maken, opdat bepaald worde waar het station en waar het entrepôt zal komen.

De heer VAN BEECK VOLLENHOVEN doet eenige vragen omtrent de te verwachten subsidien voor de polders, die schade door overstroming hebben geleden. Ten eerste vraagt hij of de Regering kan opgeven welke subsidie aan die polderbesturen zal gegeven worden en ten tweede vraagt hij ook of het 't voornemen van den Minister blijft, om bij de opening der volgende zitting eene som aan te vragen voor de verbouwing der lokalen op het Binnenhof en of er tevens zorg zal worden gedragen voor de verbetering der lokalen van de afdelingen der Eerste Kamer?

De MIN. v. BINNENL. ZAKEN zegt in antwoord op den eersten spreker, dat niemand meer dan de Regering de aansluiting van den Rijn-spoorweg verlanget. De Regering heeft al het mogelijke bij Pruisen gedaan, om dit te bespoedigen en had gehoopt, dat Pruisen aan dien wensch zal voldoen.

Men heeft zich geruimen tijd met de hoop gevleid, dat eindelijk de aansluiting zou tot stand komen, doch men heeft zich in die verwachting bedrogen gezien, althans de aansluiting zal niet op hetzelfde tijdstip gereed zijn als het werk bij ons zal zijn voleindigd. Reeds zijn wij met onze werken gereed. De Min. mag het er echter voor houden, dat de aansluiting in den loop van het volgend jaar zal kunnen plaats vinden; want hij twijfelt niet, dat Pruisen zijne verbindtenis zal nakomen.

Nu is er wel op de laatste missive nog geen nader antwoord gekomen, maar zoo dat antwoord nog langer mogt uitblijven, dan zal hij op nieuw op de afdoening der zaak aandringen. Wat de vraag betreft nopens het bouwen van het station van den Rijn-spoorweg te Rotterdam, is hij nog niet in staat daarop een bepaald antwoord te geven. Verschillende collegien worden te dien aanzien gehoord. Het hangt niet alleen van de regering af, om deze zaak te regelen.

Men weet toch, dat Binnenlandsche zaken, Financien, de stad Rotterdam en de Rijn-spoorweg, bij die zaak betrokken zijn. Men kan zich dus voorstellen, dat de afdoening niet spoedig kan geschieden. Hij gelooft echter, dat er weldra eene beslissing zal kunnen genomen worden. Het plan is gereed en als het goedgekeurd is, dan zal de plaats van het station definitief worden aangewezen. De regering wenschte niets liever dan de zaak tot een einde te brengen en genooien aan Rotterdam te geven. — Wat de vragen van den heer v. BEECK VOLLENHOVEN betreft, kan de Min. nog niet opgeven welke subsidien aan de polders zullen worden verstrekt. Hij kan dat nog niet zeggen, omdat het onderzoek nog niet is afgelopen. Het zou dus niet voorzigtig zijn, reeds nu sommen op te geven.

Over verschillende aanvragen wordt nog gecorrespondeerd. Wat de tweede vraag aangaat, zegt de Min., dat er in het algemeen veel geld zal noodig zijn tot herstel van 's lands gebouwen, die in slechten toestand verkeerden. De Regering heeft het stellige voornemen tot die verbouwing over te gaan. Dan zal tevens voor de lokalen worden gezorgd, die deze Kamer noodig heeft en die de Regering haar gaarne geven wil. De ontwerpen tot verbouwing zijn gereed. Het ontwerp wordt daarna in omvraag gebracht en met algemeene stemmen aangenomen.

De Commissie tot de verzoekschriften heeft in den loop der zitting verslag gedaan op verscheidene verzoekschriften, die ter griffie zijn nedergelegd; daaronder behoort het adres van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Groningen, over de overeenkomst met Frankrijk tot wering van den nadruk.

De Vergadering is gescheiden tot aanstaanden Maandag.

's Gravenhage, 7 Julij.

Z. M. heeft den ingenieur der 1ste klasse P. F. Jansen, geplaatst bij 's Rijks werf te Helvoetsluis, met ingang van den eersten dezer bevorderd tot hoofd-ingenieur der Marine.

Z. M. heeft den 1sten luitenant H. M. Rookmanker, van het corps jagers te paard, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit de dienst verleend.

Z. M. heeft aan den gepensioneerden majoor, met rang van luitenant-kolonel, W. Banner, laatste adjudant in het provinciaal commandement van Gelderland, doch vóór zijne indeeling bij den provincialen staf behoord hebbende bij het wapen der infanterie, en aan den gepensioneerden kapitein P. Maas, laatste gediend hebbende bij het wapen der infanterie, beiden het dragen vergund der activiteits-uniform van meergemeld wapen.

Bij het afdrukken van deze courant ontvangen wij verschillende Verslagen van de Eerste Kamer.

De tijd is ons slechts voor het opnemen van weinige regels gegund.

Het wetsontwerp tot afschaffing van den accijs op het gemaal was in de afdelingen door 30 leden doorgaans onderzocht. Voor zoo veel eene vlugtige inzage van het verslag ons veroorlooft te oordeelen, is nergens de bepaalde meening der meerderheid uitgedrukt. Vele leden waren vóór de afschaffing; vele andere leden daartegen. Diezelfde formule vindt men bij de beschouwing van elk punt, dat ter sprake is gebracht, zooals: de politieke toestand waarin Europa verkeert, de staatkundige strekking van 't voorstel, de financiële toestand van ons land, de prioriteit van het gemaal, het equivalent enz. Het Verslag betrekkelijk het tractaat met Frankrijk over

den nadruk, geeft evenmin het bepaalde gevoelen eener meerderheid te kennen. Vele leden keurden het goed, vele anderen betreurden het, dat voor Nederland geene gunstiger voorwaarden waren bedongen.

De 's Gravenhaagsche Nieuwsbode berigt, dat gister op de Schiedeldoekstaaven een persoon met een geladen geweer te bus kwam, dat hij op de tafel liet liggen, zoo 't schijnt zonder zijne huisgenooten te waarschuwen, en dat zijne huisvrouw ten gevolge daarvan ernstig aan de hand verword is geraakt.

De toedragt der zaak is, naar men ons berigt, anders geweest.

Voogd, bediende bij den meelverkooper Burgerman, kreeg van zijn meester eenig hout om te verbranden. Daaronder bevond zich ook een geheel oud, onbruikbaar geweer, waarvan de kolf tot verbranding bestemd werd, om het oud ijzer daarna te verkoopen. De vrouw van Voogd legt het geweer met de kolf in 't vuur, en houdt den loop in de hand; bij het ontbranden van de kolf gaat evenwel het geweer plotseling los, en daar de vrouw ongelukkig den loop juist aan het einde had vastgehouden, werd zij zoodanig gewond, dat twee vingers met een gedeelte der hand moesten geamputeerd worden. De operatie werd volbragt door Dr. Hove, die deze week reeds voor de derde maal zijne diensten en zijne kunde aan de hulp zijner arme natuurgenoeten gewijd had, waarvoor wij hem gaarne de hulde toebrengen, die hij verdient.

Maandag-avond wacht den minnaren van het tooneel een uitstekend genot in het 'Théâtre Français.' Alsdan zal, met behulp van de verdienstelijke artistes, M. en Mme Roger-Sollié, opgevoerd worden, het stuk 'Le demi-monde', dat te Parijs zich in zoodanigen zeldzamen toelooft mag verheugen, dat, ofschoon het bereids tachtig malen achtereen is opgevoerd, nog altijd de schouwburgzaal voor het toestroomend publiek te klein is.

Wij vertrouwen, dat ons publiek de gelegenheid niet zal laten voorbijgaan om kennis te maken met het stuk, dat men het schoonste noemt, sedert de laatste jaren uit de pen der hedendaagsche fransche dramatische school gevloeid.

* Gisteren heeft zich in het bosch door ophanging van het leven beroofd zekere H. B., kastelein te Deventer, die alhier was gekomen tot het ontvangen van gelden, wier bedrag nog al aanzienlijk was, en in welke ontvangst hij zich teleurgesteld heeft gezien. Ook huisselijke omstandigheden moeten hem tot die wanhopige daad gebragt hebben.

* Programma der uit te voeren stukken door het muzijkorps van het 4de regiment dragonders, onder directie van den heer J. G. Muller, voor het 'Groot Paviljoen', in het bosch op morgen Zondag ten 2 ure.

1o Marche par le Prince Caradja; 2o Ouverture de l'opéra le dieu et la Bayadère par Auber; 3o Scène et duo de l'opéra la Francée de Kynaste de Lotoff, arr. par Müller; 4o Potpourri de l'opéra le Brasseur de Breston, par Adam; 5o Lematesklänge Walzer de Lohitzky, arr. par Müller; 6o Potpourri sur des Motifs de Préciosa, par Müller; 7o Angelica Polka de Schleuniger, arr. par Müller; 8o Souvenir de Ginramento par Mercadante; 9o Paula Polka Mazurka, par Smuts; 10o Galop.

De heeren Dr. Gijsberti Hodenpijl en de kapitein der artillerie Coll, te Delft, hadden de redactie op zich genomen van een 'Jaarboekje voor Nederlandsche scherpschutters.' De eerste jaargang daarvan ziet het licht. De zamenstellers hebben alle redenen met zelfvoldoening op dien arbeid terug te zien, die, vooral voor eene eerste maal, eigenaardige moeilijkheden aanbod. Men vindt hier veeneignd belangrijke aantekeningen uit de geschiedenis der gildenwapening, voorts bijdragen tot de geschiedenis der scherpschutterijen in Nederland, de naamlijst der leden van die schutterijen in Nederland, de verslagen van de wedstrijden in de jongste jaren, van den eersten op het Loo, in Junij 1851 tot dien op Zomerzorg en te 's Bosch in 1854; verder eenige andere met het doel overeenkomstige bijdragen, als iets over het Nederlandsch buskruid, over het nut der jagt enz. De belangrijke tekst doet uitkomen hoe zeer sinds eeuwen de scherpschutterijen, in verschillende vormen en naar den onderscheiden aard der wapenen, hier te lande in eere gehouden en bevorderd zijn. Die tekst is versierd met een aantal nette afbeeldingen, zoo van wapenen, schijven, als van insignia, medailles doelenhuizen, enz. De afbeeldingen zijn ter steendrukkerij van de heer Bogaerts te Breda uitgevoerd en kenschetsen zich door bijzondere netheid en naauwkeurigheid van tekening. De heer H. Koster, te Delft, uitgever van dit nieuwe Jaarboekje, heeft voor eenen zeer fraajen druk en papier gezorgd. Dit Jaarboekje is Z. M. den Koning opgedragen. Het is te hopen, dat de vele daaraan verbonden moeite en opofferingen van zamenstellers en uitgever wel zal worden op prijs gesteld en de lust tot medewerking daaraan in een volgend jaar toenemende zal zijn, ter bevordering alzoo van het doel der redactie, de opwekking van den Vaderland-schen geest voor lichaamsversterkende en geestverheffende oefeningen, die met de weerkraft des lands in zoo naauw verband staan.

De heeren A. C. Kruseman, J. H. Gebhardt en F. Muller, boekhandelaren en bestuurders der 'Vereeniging tot bevordering der belangen des boekhandels in Nederland,' te Amsterdam, hebben aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal een adres ingediend, ter zake van het met Frankrijk gesloten tractaat wegens nadruk, waarin zij verklaren, dat zij met alle bescheidenheid zouden berusten, in het besluit dienaangaande reeds dezer dagen door de vertegenwoordiging genomen, indien niet daardoor de be-

langen van den geheelen hollandschen boekhandel en daarmee die van letterkunde en wetenschap met zulke groote gevaren werden bedreigd, dat zij zich niet verantwoord zouden achten, indien zij niet al het mogelijke in het werk stelden, ten einde te beproeven de goedkeuring van het tractaat, zoo als het daar ligt te voorkomen. Te minder mogen zij hierin berusten, omdat de in de Tweede Kamer gevoerde beraadslagingen hen van de juistheid hunner beweringen meer hebben overtuigd dan die verzwaakt.

Verwijzende naar het bovengenoemd adres, komen de adressanten kortelijk terug op drie des voornaamste punten van bezwaar, die breedvoerig worden toegelicht: 1o. Wat aangaat de onduidelijkheid in het tractaat heerschende, ten aanzien van het geven van vertalingen van fransche werken; 2o. de ongelijkheid van invoerrechten en 3o. het herdrukken van reeds bestaande werken.

De afloop der eind-examina aan de Koninklijke Akademie te Delft was als volgt:

Tot O. I. ambtenaren 1ste kl. zijn bevorderd, de heeren Mr. B. de Groot en Mr. J. C. J. van der Schalk; tot O. I. ambtenaren 2de klasse, de heeren H. J. Rauws (civ. ing.) H. van Amstel, W. F. van Andel; J. F. Andresse, A. H. G. Blokzijl, Y. Gaade, J. H. Hagen, G. Heijligers, C. H. G. van Zijl de Jong, P. J. Keuchenius, J. W. Moojen, H. van de Masch Spakler, S. Stibbe, A. H. Swaving, T. J. Canter Visscher, J. van Vollenhoven, J. L. Fransen van de Putte; en tot civile ingenieurs, de heeren S. H. van der Does de Bije, J. H. Bungenberg, C. W. van Dedem, J. J. R. Grinwis, B. H. M. Rodi de Loo, P. J. H. van Meurs, F. Mispelblom Bijer, J. F. F. Moet, E. Steuerwald en W. H. Teding van Berkhout.

De tabaks-kultuur in de gemeente Avereest, in het vorige jaar door Jhr. Mr. G. C. Junius van Hemert met goed gevolg aangevangen, en dit jaar op grooter schaal voortgezet, belooft de gunstigste resultaten; de groei der planten laat niets te wenschen over. Naar men verneemt, hebben meerdere grondeigenaren het plan om aan dezen tak van landbouw kunne bijzondere zorg te wijden, die zoowel voor de ondernemers als voor de arbeidende klasse de schoonste vruchten kan dragen.

* Maastricht, 5 Julij. Aan het verslag van den toestand van het hertogdom Limburg over 1854, opgemaakt door Gedeputeerde Staten, ontleenen wij de volgende bijzonderheden:

De wellige bevolking bedroeg op den 31 December 1854 in de steden 50224, in de landgemeenten 154417, te zamen 204641 zielen. Zij is in den loop van dat jaar toegenomen met 312 zielen, waarvan 60 in de steden en 50 in de landgemeenten. De feitelijke bevolking bedroeg in de steden 53959, in de landgemeenten 156872, te zamen 210831 zielen. Zij is in de landgemeenten vermeerderd met 100, in de steden daarentegen verminderd met 670 zielen, hetgeen hoofdzakelijk wordt toegeschreven aan de mindere sterkte der krijgsmansbevolking. De feitelijke bevolking telt o. a. 204782 Roomsche Katholijken, 4013 Nederduitsche Hervormden, 194 Fransche of Waalsche Hervormden, 446 Evangelisch-Lutherschen, 1367 Nederduitsche Israelieten enz. In het geheel werden voltrokken 1301 huwelijken, waarvan 346 in de steden en 955 in de overige gemeenten. Er hadden in den loop van dit jaar geene scheidingen van tafel en bed of echtscheidingen plaats.

Het gezamenlijk getal kiezers voor de Provinciale Staten bedroeg 3647, welk getal, vergeleken met dat over 1853 een verschil in meer oplevert van 89 kiezers.

Het Provinciaal archief erlangt, door jaarlijksche toevoeging van duizende stukken, eene doorgaande uitbreiding en in 1854 zijn daarin opgelegd eenige bescheiden, betrekking hebbende tot het voormalig beheer van domeiniale goederen in het Departement der Roer, welke tot dat einde door de Koninklijke Pruisische Regering te Aken naar herwaarts waren overgebracht.

De toestand der Provinciale geldmiddelen kan bij voortdruing als gunstig en vooruitgaande beschouwd worden.

Vereeniging van gemeenten ontmoette veel tegenstand. Voorstellen om de vereeniging, onlangs de tegenkanting der plaatselijke vertegenwoordiging, te bevorderen, vermeenden Gedeputeerde Staten, om verschillende redenen onraadzaam te moeten achten, doch zij betoogden het wenschelijke van het behoud der zelfstandigheid, althans van die gemeenten, welke 15 kiezers tellen of dit getal in 1855 mogten bereiken. Dit cijfer werd tot maatstaf genomen, dewijl zoodanig getal kiezers voorkwam volstrekt noodzakelijk te wezen ter voldoening aan het betrekkelijk voorschrift der Grondwet. Het dientengevolge ontvangen antwoord van den Minister van Binnenlandsche Zaken geeft uitzigt, dat de gemeenten, in even bedoeld geval verkeerende, van eene inlijving verschoond zullen blijven.

Het aantal kiezers tot benoeming van leden van den Gemeenteraad in de 107 tot stemmen bevoegde gemeenten bedroeg 6832.

Door de meeste gemeente-besturen werd geregeld in de dienst voorzien. Bij sommigen vond men laauwheid of onverschilligheid, of gewis aan bekwaamheid, vlijt of goeden wil, daar zij zich herhaaldelijk lieten aanschrijven, alvorens het van hen verlangde werk te verrigten of in te zenden.

De toestand der geldmiddelen van de meeste gemeenten blijft steeds gunstig. Bij sommige zelfs in die mate dat met de aflossing der gevestigde plaatselijke schuld, zonder aanwending van buitengewone middelen, allengs kan worden voortgegaan; terwijl in eenige de hoofdelijke onslag afgeschafte kunnen worden. Onder de uitzonderingen behoort in de eerste plaats de gemeente Maastricht, wier geldelijke toestand zeer ongunstig is en dringend voorziening vordert. De drang der omstandigheden heeft Gedeputeerde Staten alléén genoopt om het raadsbesluit tot het doen eener zeer aanmerkelijke geldleening

goed te keuren, doch onder opmerking dat het eenige middel, om uit dien neteligen toestand te geraken, gelegen is in de herziening van het belastingstelsel, en dat derhalve het belang der gemeente vordert dat aan de afdoende behandeling van die aangelegenheid de meest mogelijke spoed worde bijgezet. Er zijn nog verscheidene andere gemeenten, die achterlijk bleven in het herzien van het plaatselijk belastingstelsel, ofschoon de daartoe gestelde termijn bijna verstreken is. Te Maastricht deden zich, bijzonder onder de minvermogenen, menigvuldige gevallen van *febris typhoydea* voor. Deze koorts heerschte ook elders. In sommige gemeenten vertoonde zich ook de *cholera*. Het ontstaan der *febris typhoydea* werd hoofdzakelijk toegeschreven aan gebrek aan het noodige levensonderhoud, ten gevolge van den harden winter en de duurte der levensmiddelen.

De gezondheidstoestand van het vee liet over het algemeen weinig te wenschen over. Alleen in eenige stallen openbaarde zich het milt- of longenvuur, en te Grubbenvorst eene besmettelijke ziekte onder de varkens, bestaande in eene met koorts vergezeld gaande uitslag-ziekte, bepaaldelijk de oude varkens aantastende.

Het getal ingeschrevenen tot deelneming aan de loting voor de ligting van 1854 is 2,034. Het gewoon contingent, aan het Hertogdom opgelegd, bedroeg 568, het buitengewoon 24, te zamen 592, van welk contingent bij de daartoe aangewezen corpsen zijn ingelijfd, zonder loting 5, lotelingen 537, nummer-verwisselaars 22, plaatsvervangers 28.

In de bekwaamheid der onderwijzers wordt zichtbare vooruitgang bespeurd, waaraan niet weinig toebrenst het getrouw bijwonen der vergaderingen van de onderwijzersgezelschappen, en meer bijzonder de grondige opleiding van jongelieden voor den onderwijzersstand bij de armenschool te Maastricht en de normale school te Rolduc (Kerkrade). Het gedrag van verreweg het grootste gedeelte van het onderwijzend personeel verdient loffelijke vermelding en is eene betere belooning waardig. Over het algemeen levert het onderwijs stof tot tevredenheid. De uitzonderingen zijn hoofdzakelijk het gevolg hier, van de laauwheid, soms volstagen zorgeloosheid der plaatselijke besturen in het verstreken der vereischte hulpmiddelen, ginds, hetzij van de moeilijkheid van oude en ongeschikte onderwijzers op eene voegzame wijze te verwijderen, of wel van mangel aan fondsen om hun bekwaame onderwijzers ter zijde te stellen, en elders, van min ijverige pligtbetrachting van de zijde der onderwijzers. Van vele onderwijzers der openbare scholen is de bezoldiging steeds dermate bekrompen, dat het hun, vooral bij de thans heerschende duurte van schier alle levensbehoefden, hoogst bezwaarlijk valt om daarmee in de noodruft van hun huisgezin te voorzien. Nieuwe wettelijke, doch krachtig werkende bepalingen, tot verbetering van deze op het onderwijs eenen ongunstigen invloed uitoefenenden staat van zaken, worden niet alleen door de onderwijzers, maar zelfs door ieder, wien de beschaving en verstandelijke ontwikkeling der jeugd ter harte gaat, reikhalzend te gemoet gezien.

Volgens het bericht van den raad van bestuur van het Athenaeum bestaan er allezins redenen om over de gunstige uitkomsten van het onderwijs, den ijver der leeraars en den toelag en de pligtbetrachting van de meeste leerlingen te vreden te zijn.

De berichten der gemeentebesturen aangaande den toestand van het armwezen in 1854 zijn in het algemeen niet gunstig. De aanhoudende, sedert het vorige jaar nog aanmerkelijk toegenomen duurte van alle voedingmiddelen zonder onderscheid, de min voordeelige uitslag der aardappelenteelt, vooral in de meeste gemeenten van het arrondissement Maastricht, de reeds zeer hooge en nog heftig stijgende huurprijzen van woningen en landerijen, de gestrengheid en lange duur der beide laatste winters en mindere bedrijvigheid in sommige takken van handel en nijverheid drukten zwaar op de minvermogenen en behoefte volksklassen en bragten op vele plaatsen, inzonderheid in groote en in volkrijke gemeenten zichtbare vermeerdering van armoede te weeg. Veel werd tot leniging der armoede, zowel van de zijde der instellingen tot armverzorging, als van die der bijzondere liefdadigheid, gedaan. Het in werking brengen en uitvoeren der wet tot regeling van het armbestuur is een onderwerp, dat tot veelvuldige briefwisseling aanleiding geeft, die veeleer schijnt toe, dan af te nemen.

De toestand der politie was voldoende. Een groot aantal vreemdelingen zijn weder, hetzij wegens gemis aan middelen van bestaan of behoorlijke papieren, sommige daarboven om reden zij hunne komst hier te lande niet genoeg konden rechtvaardigen over de grenzen des Rijks gebracht. Opzigtens meerdere, werd die maatregel herhaald, bij ontstentenis van wettelijke verordeningen om zoodanige herhaalde terugkeeringen meer krachtig tegen te gaan, ten ware hunne vervolging wegens landlooperij, waartoe vaak de noodige grond ontbrak en hetgeen in allen gevalle tot bezwaar voor 's Rijks schatkist geleid zoude hebben. Aan een 20tal veldwachters werd, wegens vergevorderden leeftijd, ontslag verleend, tengevolge van een schrijven van den Min. van Just., aandringende op het ontslag van politie-beambten van te hoogen ouderdom om behoorlijk dienst te doen en op hunne vervanging door valide mannen. Onder de voorgevallen ongelukken worden er twee vermeld, die het gevolg zijn van het misbruiken van sterken drank. Een persoon viel, dronken zijnde, van den walmuur in het kanaal te Maastricht; een ander verongelukte in het zogenaamde Beekje, te Beek, bevangen door den sterken drank. De toestand der gevangenen, het gedrag en de gezondheid der gevangenen waren gunstig.

Bij voortdurende wordt de gunstige uitwerking onderhouden van de oeverbevestigingen en andere werken, die tot verbetering van het vaarwater en van de oevers der rivier de Maas in de laatstverloopen jaren van wege het

rijk zijn uitgevoerd en achtereenvolgens voortgezet geworden. De rivier nadert daardoor meer en meer tot een normalen toestand, die bestendig eenen weldadigen invloed op het vaarwater zal uitoefenen.

Tot daarsstelling des spoorwegs van Maastricht naar Hasselt zijn in 1854 aanbesteed, de brug over de Maas en het gedeelte op Belgisch grondgebied, zich uitstrekkende van Munsterbilsen tot bij de Nederlandsche grenzen. De aanbesteding der overige gedeelten van dezen spoorweg moet in 1855 plaats hebben, zoodat de baan vermoedelijk in den herfst van 1856 voor den vervoer geopend zal kunnen worden.

De telegrafische gemeenschap van Maastricht met Arnhem en met Aken is op 1 Julij 1854 geopend. In den beginne werden vele isolatoren baldadig vernield, doch die vernielingen zijn van lieverlede zeldzamer geworden en hebben thans bijna geheel opgehouden.

Met opzigt tot de stoffelijke welvaart mag de toestand van den landbouw vrij voordeelig genoemd worden. Al vreesde men in het voorjaar, dat de oogst niet aan de verwachting zou beantwoorden, hij was niettemin, vooral wat de rogge betreft, goed. Ook de intellectuele toestand mag geacht worden vooruitgaande te zijn. Men heeft kunnen opmerken, dat het voorbeeld van groote grondeigenaren, die den gewonen landbouw op den weg van verbeteringen practisch moeten voorgaan, en de bemoeijenissen der maatschappij van landbouwdoetrefsen en dat meer verlichte denkbeelden van landhuishoudkunde meer en meer beginnen veld te winnen. De aanleg van vloeivelden te Nederweert, door den heer Chainaye, is in 1854 krachtig voortgezet. Reeds in 1853 waren ruim 40 bunders vloeivelden aangelegd en vruchtgevend gemaakt, welk bundertal in den loop van dat jaar met den aanleg van 47 bunders was vermeerderd, die in het voorjaar van 1854 zijn ingezaaid; terwijl verder in den loop van 1854 nog 23 bunders zijn aangelegd, om in het voorjaar van 1855 ingezaaid te worden. Er zijn dus thans ruim 110 bunders woeste heidegronden in vruchtbare grasvelden herschapen.

De toestand der visscherij in de Maas schijnt van jaar tot jaar ongunstiger te worden; alleen die in de binnenwateren schijnt zich te zullen verbeteren. Die der fabrieken was, over het geheel genomen, goed. De inlichtingen omtrent den binnenlandschen handel waren ongunstig. Als oorzaken daarvan worden opgegeven de min voordeelige uitslag van den oogst in sommige streken, de hooge prijs der levensmiddelen en de oorlog, die tusschen sommige mogendheden van Europa wordt gevoerd.

Ingezonden Stukken.

's Hage, 6 Julij 1855.

Aan de Redactie van het dagblad *de Grondwet*.

Ik ben een getrouwe lezer van uw blad, en zoo vrij, om voor de volgende regelen een plaatsje te verzoeken.

Het tijdstip der verkiezingen voor den Stedelijken Raad is nabij, en alhoewel alle mogelijke pogingen worden in het werk gesteld, om tot den ouden tijd van oligarchie en reactie terug te keeren, zoo is het (ook met het oog op ons kiesstelsel) wenschelijk, dat de kiezers aan geen der aftredenden, hunne stemmen geven zonder te onderzoeken, wat zij sedert 1851 hebben verrigt.

Nu zal een jong advokaat uit Delft mogelijk wel zeggen: "hoe durft dat kiezersvolk zulk eene taal voeren?" NB. in de 2e kamer hebben de kiezers dien vereerenden naam ontvangen van 3 leden, te weten van één uit Utrecht, één uit Arnhem en één uit Delft.

Het is wél waar, dat de uitkomst van de stemming der (vrijzinnige???) Kieservereeniging *Nederland* niet zeer bemoedigend is; want dat, te voren zoo liberale ligchaam, heeft ook (gemakshalve) op één briefje gestemd:

„De 12 aftredenden.“

En nu is er nog al een nieuw reglement gemaakt, hetwelk de discussien in het openbaar over candidaten aanbeveelt, en in de sectiën gebiedt — als of men denkt in Engeland of België te zijn — abuis, Mijne Heeren van *Nederland*: wij zwijgen in den regel, en vinden het veel aardiger, op een briefje, om gauw naar huis te gaan, te stemmen voor:

„De 12 aftredenden.“

Er is tegen dat schoone nieuwe reglement dat van de *Nederlanders* habbelaars moet maken, te regt geprotesteerd, ofschoon het hoofdbestuur, dat met de conclusie eenparig (14) heeft verworpen: nu wat wonder! — dat Hoofdbestuur kan zijn eigen kind niet verloochenen!

En wat is nu het gevolg geweest van de vrije (?) discussie? er zijn een paar pitvallen gedaan, tegen het groot getal Advokaten en Procureurs in den gemeenteraad en tegen een aftredenden Mr. in het bijzonder en zeer welsprekend door een beroemd Mr. verdedigd — de menigte (50 op de 180 — vroeger p. m. 400) heeft zich regt vermaakt en geapplaudisseerd, om te eindigen met grootendeels op een briefje te schrijven.

„De 12 aftredenden.“

Intusschen is en blijft het eene waarheid, dat het gevoelen hoe langer hoe meer veld wint, dat er veel te veel Mrs. in de regten, anders gezegd, advocaten en procureurs, in den gemeenteraad zijn. Het voormalig week-nu dagblad de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, heeft dat in der tijd op eene duidelijke wijze ontwikkeld, en meer en meer gevoelt men de juistheid van deze beweringen.

Immers, wanneer men de verslagen eens nagaat over de beraadslagingen van den gemeenteraad, dan ontwaart men, dat die eendeloze, vervelende en scherpe discussien het meest worden gevoerd door Mrs. Hunne betrekking is

in den raad noodzakelijk; maar s. v. p. hoe minder ho liever, als men bekorten en vereenvoudigen wil.

Echter er is één feit, waarop de kiezers, hoe slaperig ook, zijn wakker geworden! het zijn die barre politie-reglementen, waartegen de Burgerij zich verzet; en het is gebleken dat men reeds heeft begrepen dat de verordening op het sluiten der kalfsijhuizen, niet was vol te houden en de gevoerde, en nog te voeren processen tegen de burgerij eene zeer onaangename stemming hadden te weeg gebracht. De gemeenteraad heeft dan ook spoedig de gelegenheid aangegrepen om gebruik te maken van het huismiddeltje (*geen Hollowaj*) door eenen geachten Welhouder uitgevonden; en is dat middeltje (NB. zonder kakelen) er in eens doorgestaan, en de maatregel voor de toekomst verzacht.

Neen! De Burgerij is zeer ontevreden over verscheidene gemaakte verordeningen: het is jammer dat het bestek van dit blad niet gedooft daaromtrent in het breede uit te weiden.

En nu komt de vraag — moet één persoon, één aftredend Lid alleen boeten, voor hetgeen de meerderheid heeft gedaan — wanneer de Politie-maatregelen omtrent verschillende verordeningen door hem (doch stellig niet alleen maar door de commissie) zijn voorgesteld, en misschien met warmte verdedigd? Dan moeten de kiezers wanneer zij die verordeningen afkeuren, hem niet alleen straffen, maar geen der aftredenden verkiezen die de meerderheid hebben uitgemaakt. Vooral behooren de kiezers zich te wachten voor inblazingen tegen dien enkelen; dat zij anders in de hand werken de intrigues, welke reeds ferm aan den gang zijn, om een ander te doen henoemen die wel een „eeuwigdurend candidaat“ genoemd mag worden.

Het zou voorzeker goed zijn, dat er eenigen werden vangen — dat zou eene goede les zijn voor de leden van den gemeenteraad, die tegen 1857 aan de beurt ligt. Immers, zoo als het nu is, en nu *Nederland* reactionair is geworden, nu zegt men — „als ik er maar eerst ben dan krijgen zij er mij niet uit; want de slaapmutsstemmen, zoo als in *Nederland*.“

„De 12 aftredenden!“ (Aangename Nachtrust.)

Het is overigens te wenschen, dat, nu *Nederland* (dat zoo vele diensten heeft bewezen!) toch zoo achteruit gaat, er weldra eene nieuwe kiesvereeniging in waarlijk vrijzinnige kleur (à la Amstel-Sociëteit) moge tot stand komen. Het vooruitzicht daartoe moet bestaan, en men wil weten, dat eene voorwaarde tot de toetreding zal zijn, zoodra men gekozen wordt tot eenige betrekking der kiesvereeniging, men ook dadelijk ophoudt Lid der kiesvereeniging te zijn, daar het gebleken is, dat velen al die betrekking aanvaarden om iets te worden; maar meer om op het kussen te blijven wanneer zij er op maar om zitten.

De candidaten der andere Kiesvereenigingen zijn nog niet bekend; doch ik vrees dat de meesten (hoewel er zijn, heb ik in den laatsten tijd niet bijgehouden) zullen doen, als de *Ultra-Liberalen* van de liberale kiesvereeniging *Nederland*, en op één briefje schrijven:

„De 12 aftredende Leden.“

Misschien, als eene der kiesvereenigingen teekenen van leven geeft en er andere personen worden genoemd, ik vóór de verkiezingen nog eens eenige regelen inzend (het is waarschijnlijk niet noodig), doch in dit geval bevestig ik mij in uwe bereidwilligheid aan en blijf ik intusschen met achting

UEd. Dienaar en getrouwe Lezer

WILLEM FREDERIK BURGER.

P. S. Zoo even verneem ik, dat *Koning en Vaderland* tot kandidaten heeft gekozen

„De 12 aftredenden!!!“

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 7 Julij 1855.

Nederland. Pct.		Rusland.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2 63	Hopel 1798/1816	5
Dito Certificat.	3	Dito 1828/1829	5
Dito Dito.	4	Cert. 1831/1838	5
O. I. Leening.	4	Dito Dito	4 1/2
Amort. Syndic.	3 1/2	Dito Hope	4
Hand.-Maats.	4 1/2	Dito Stieglitz	4
Belgie.		Dito dito 5e Ser.	4
Certificaten.	2 1/2	Dito 1854	5
D° Rothschild.	2 1/2	Inscr. Assig.	6
Frankrijk.		Certific. dito.	6
Obligatiën.	3	Polen.	
Spanje.		Obligatiën.	4
Nieuwe.	1	Oostenrijk.	
Dito Buitel.	3	Metaliek	5
D° Binneal.	3	Dito bet. Amst.	5
Bew. Sp. Com.		Dito Nation.	5
Amort. Schuld.	4	Dito 1847	2 1/2
Portugal.		Dito 1851/1852	2 1/2
Londen nieuwe.	3		
Dito uitgest.	4		

Gren., te Lond. p. s. 100 2 1/2 pct. 17 1/2; dito Uitg.

Handel en variatie waren heden van geene meldenswaardige aard, en de stemming was in Holl. fondsen zeer gunstig.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.